

MDHC

MULTIDISCIPLINAIRE HORMONENCEL

2012

JAARVERSLAG

DEEL I: VOORWOORD BIJSTANDSMAGISTRAAT	2
DEEL II: INLEIDING.....	4
DEEL III: ALGEMENE SITUATIE.....	5
1. Bevoegdheden.....	5
2. Beleid.....	5
2.1. Internet – Blokkeren	5
2.2. Resolutie	6
2.3. Stichting “Neen aan namaak en piraterij”	7
2.4. Internationale aanpak.....	7
2.5. Opleiding.....	7
DEEL IV: FENOMEEN-BESCHRIJVING.....	8
1. Evolutie van het fenomeen	8
1.1. Aangetroffen stoffen.....	8
1.2. Internationaal.....	9
2. Problemen	12
2.1. Gebrek aan verzwarende omstandigheden.....	12
2.2. Onderhouden van toxicomanie	12
DEEL V: VERWEZENLIJKINGEN	14
1. Verboden stoffen in de vetmesting en doping bij dieren	14
1.1. Gebruik.....	14
1.2. Zwendel - acties	16
2. Humane doping.....	18
2.1. Gebruik.....	18
2.2. Zwendel.....	18
3. Niet conforme geneesmiddelen.....	23
DEEL VII: BEDREIGINGEN	27
DEEL VIII: BESLUIT	28
Bijlage 1: overzicht Multidisciplinaire Hormonencel	29
Bijlage 2: Aanwijzingen - art 8 van de wet van 15 juli 1985.....	30
Bijlage 3: Analyseresultaten ‘niet aan alle criteria voldaan’	31
Bijlage 4: Kaarten 2011 en 2010	32

DEEL I: VOORWOORD

BIJSTANDSMAGISTRAAT

- Op stoom blijven -

Voor U ligt het jaarverslag 2012 van de hormonencel. Fenomeenbeschrijving, trends en verwezenlijkingen op het vlak van de strijd tegen de zwendel in hormonale substanties en farmaceutische criminaliteit. Het verslag is ook integraal te downloaden van de website van de federale politie.

We onthouden 2012 als een jaar van ontdekking maar ook van onttovering.

Eenzijds werden er nogal opmerkelijke vaststellingen gedaan bij de controles van de veebedrijven doordat er in niet-conforme spuitende een zeer breed gamma aan verboden producten werd aangetroffen. Het is op vandaag niet duidelijk van waar al deze producten komen en waarom ze vrijwel niet bij de dieren zelf worden teruggevonden. Verder doorgedreven onderzoek blijft een noodzaak.

Ook de paardensector dient stipt opgevolgd. Zo kan er vermeden worden dat met verboden producten behandelde paarden in de voedselketen zouden terecht komen. België is wat betreft de regelgeving inzake de identificatie van paarden alvast één van de beste leerlingen van de Europese klas maar ook de andere landen zouden moeten de Europese spelregels volgen.

Het hardrijderspeloton raast voort en schudt het ontegensprekelijk onttoverende Usadarapport van zich af. The show must go on. Door de massale mediabelangstelling voor het wielrennersdebacle bestaat het gevaar dat men voorbij fietst aan een ander probleem voor de volksgezondheid en dat zijn de almaar toenemende breedtesporters die zich via het Internet allerhande rommel aanschaffen.

De belangrijkste vaststelling is dat het aantal in beslag genomen hormonen voor humane toepassing in 2012 verdubbeld is. Ook hier ontdekken we een zeer breed gamma aan producten en heus niet alleen de evergreens maar ook nieuwe producten uit tot op heden onbekende "steroid underground factories". Het is niettemin verheugend dat enkele grotere verdelers konden opgepakt worden en dat ook een labo kon worden onschadelijk gemaakt. Wat nog eens bewijst dat we deze strijd maar kunnen voeren als we goed blijven samenwerken.

Eind 2012 werd mede onder impuls van de hormonencel een multidisciplinair platform opgestart om de criminaliteit inzake de verkoop van voedsel en medicijnen op afstand te tackelen. Ook dit is vast een stap in de goede richting.

De hormonencel is een vrij unieke alliantie van agenten en agentschappen en de kracht er van zijn de mensen die er deel van uit maken en de mensen die op het terrein strijden. Ik dank hen hiervoor.

Het raamwerk van de hormonencel is als model in de Medicrimeconventie van de Raad van Europa opgenomen. Het verdrag is ondertussen door ons land al getekend en zou voor de zomer van 2013 moeten geratificeerd worden. België kan hier de lijnen uitzetten richting morgen.

In tijden waar de rek uit de budgetten geraakt, worden we allemaal uitgedaagd om met enige zin voor creativiteit en innovatie ons werk voort te zetten.

Een recent rapport van Europol bevestigt dat de georganiseerde misdaad zich meer en meer inlaat met zwendel in vervalste voedingswaren en geneesmiddelen.

We kunnen deze waarschuwing in elk geval maar beter au sérieux nemen en op stoom blijven.

Francis Clarysse,

Hoofdcoördinator Expertisenetwerk Residuen en Voedselveiligheid.

DEEL II: INLEIDING

Dit jaarverslag wordt opgesteld ingevolge de beslissingen van de ministerraad van 17 maart 1995, 20 juni 1997 en 30 maart 2004. Op 1 oktober 1997 werd de nationale hormonencel omgevormd tot een multidisciplinaire hormonencel waarin vertegenwoordigers van alle betrokken diensten zetelen onder het toezicht van de bijstandsmagistraat.¹ De federale politie coördineert dit operationele platform.

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de activiteiten en resultaten in de fenomenen 'hormonen: illegale vetmesting', 'doping bij dieren', 'humane doping' en 'farmaceutische criminaliteit' in de brede betekenis voor 2012.

Bijzondere dank aan de verbindingsofficieren van de inspectiediensten en de bijstandsmagistraat voor het leveren van informatie en de ondersteuning bij de opmaak van dit jaarrapport.

Verantwoordelijke uitgever

Jan Van den Boeynants
Gerechtelijk commissaris
Diensthoofd FGP/DJB/Hormonen en Doping

Eindredactie

Tina Vandesteene
Strategisch analiste FGP/DJB/Hormonen en Doping

Vertaling
Drukkerij

Vertaaldienst geïntegreerde politie
Geïntegreerde politie

April 2013

---

¹ Cfr schema bijlage 1

DEEL III: ALGEMENE SITUATIE

1. Bevoegdheden

De Multidisciplinaire Hormonencel behandelt volgende fenomenen²:

- illegaal gebruik en zwendel van groeistimulatoren in de veeteelt
- zwendel van dopingproducten voor dieren
- zwendel van humane dopingproducten
- niet-conforme geneesmiddelen

“Niet-conforme geneesmiddelen” is een begrip dat een ruime lading dekt. Elke mogelijke fraude met geneesmiddelen, grondstoffen voor geneesmiddelen, ... valt hieronder. In de fenomenen hormonen in de veeteelt, doping bij dieren en humane doping gaat het ofwel om misbruik van legale middelen ofwel om niet-conforme middelen. Omdat dit veel te omvattend is, worden in de praktijk de 3 fenomenen apart gehouden en al wat niet onder de eerste drie kan worden geplaatst valt dan onder niet-conforme geneesmiddelen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor illegale verkoop van vermageringsproducten, antibiotica, namaak van geneesmiddelen ... Namaak van geneesmiddelen is een speciaal onderdeel van “niet-conforme geneesmiddelen” omdat hier niet alleen een inbreuk op de geneesmiddelenwetgeving wordt gepleegd maar ook op de wet van 15 mei 2007 betreffende de bestraffing van namaak en piraterij van intellectuele eigendomsrechten.

2. Beleid

2.1. Internet – Blokkeren

Consumenten kopen steeds meer producten via internet. Malafide internetverkopers volgen de trends van de reguliere verkoop op vlak van reclame, aanbieden van promoties, kortingscodes en zelfs leveringsgaranties. Indien een postpakket onderschept is, wordt een nieuw opgestuurd.³ Consumenten bestellen geneesmiddelen via internet wegens het gemak, wegens drempelvrees ten opzichte van een dokter zoals bij erectiestoornissen of omdat ze prestatiestimulerende middelen niet legaal kunnen bemachtigen.

² Alle handelingen met substanties die hormonale, antihormonale, anabole, bèta-adrenergische, anti-infectieuze, antiparasitaire en anti-inflammatoire werking vallen onder de bevoegdheid van de Multidisciplinaire Hormonencel

³ Verkopers melden op hun website dat in geval van onderschepping door douane, een nieuw postpakket wordt opgestuurd indien de koper een officieel document van onderschepping opstuurt.

De kwaliteit van de producten laat echter vaak te wensen over en bovendien bevatten de producten vaak niet wat vermeld staat op het etiket. Melanotan bijvoorbeeld is een hormonaal product dat zich nog in ontwikkelingsfase bevindt maar op ontelbare websites wordt verkocht.

Een Belgische verdachte kocht Melanotan maar na analyse bleek het staal insuline te bevatten. Eén verkeerde dosis insuline kan fataal zijn. Het parket van Dendermonde besliste daarom om op basis van artikel 39bis van het wetboek van Strafvordering enkele Nederlandstalige websites te blokkeren voor Belgische onderdanen⁴. Hierdoor komen Belgen die naar deze illegale sites surfen terecht op een stoppagina van de overheid.

U wordt naar deze stoppagina doorverwezen omdat de website die u tracht te bezoeken inhoud aanbiedt die door de Belgische wetgeving als illegaal wordt aanzien. Indien u beheerder of eigenaar van deze website bent en u meent dat deze maatregel ten onrechte is genomen, kan u een fax sturen op het nummer +32(0)2/733.56.16.

Het blokkeren van websites op basis van domeinnaam is geen sluitende oplossing. Er zijn mogelijkheden om dit te omzeilen maar veel mensen zijn hiervan niet op de hoogte. De stoppagina heeft ook een ontradend effect.

Wie kennis heeft van illegale websites die geneesmiddelen aanbieden, kan dit gemakkelijk melden aan de politie via www.ecops.be.

2.2 Resolutie

De resolutie tot versterking van de strijd tegen handel van hormonen in veeteelt en doping voor menselijk gebruik alsook de illegale medicatie is tijdens de zitting van 24 april 2012 door de Senaat goedgekeurd. De resolutie legt vooral de klemtoon op de internetverkoop met als belangrijke partners de providers, veilingsites maar ook de koerierdiensten en douanediensden die tussenkomen bij de aflevering van de goederen.

Een ander belangrijk punt van de resolutie is het uitvoeren van vermogensonderzoeken. Uit de weinig beschikbare informatie blijkt dat het financiële luik in deze materies niet altijd uitgewerkt wordt.⁵ Ook van het artikel 35ter van het Wetboek van Strafvordering wordt nog onvoldoende gebruikt gemaakt waardoor de uitgesproken verbeurdverklaringen zonder verdere uitvoering zullen blijven.⁶

⁴ "Indien de gegevens het voorwerp van het misdrijf vormen of voortgekomen zijn uit het misdrijf en indien de gegevens strijdig zijn met de openbare orde of de goede zeden, of een gevaar opleveren voor de integriteit van informaticasystemen of gegevens die door middel daarvan worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen, wendt de procureur des Konings alle passende technische middelen aan om deze gegevens ontoegankelijk te maken."

⁵ HAMBLENNE David, Analyse bankvorderingen. Jaren 2008-2011. Directie Financiële Criminaliteit/ Dienst Beleid en Strategie

⁶ Artikel 35ter van het Wetboek van Strafvordering bepaalt de mogelijkheid tot inbeslagneming per equivalent van vermogensactiva die voor verbeurdverklaring in aanmerking komen. Op die manier wordt verhinderd dat de verdachte in afwachting van de strafuitspraak het geld laat verdwijnen en zich onvermogen maakt zodat er geen reële verbeurdverklaring meer kan opgelegd worden.

2.3 Stichting “Nee aan namaak en piraterij”

De stichting "Nee aan namaak en piraterij", officieel gestart in 2011, is een samenwerking tussen de douane en de International Chamber of Commerce (ICC) Belgium. De stichting heeft als missie het bewustmaken van de gemeenschap en het bedrijfsleven voor de risico's en de nadelen van namaak en piraterij. Eén van de hoofdpodochten is het optreden als intermediair forum tussen de overheidsinstellingen en de ondernemingen.⁷

Namaak van geneesmiddelen is één van de prioriteiten, het behoort tot een van de meest getroffen sectoren.

2.4 Internationale aanpak

Medicrime convention

De Medicrime Convention criminaliseert alle inbreuken gerelateerd aan geneeskundige producten, zowel de verkoop van illegale geneesmiddelen, namaak van geneesmiddelen maar ook vervalsing van documenten met betrekking tot medische producten. De conventie legt de nadruk op volksgezondheid waardoor het begrip namaak ruim geïnterpreteerd moet worden.

De conventie is sinds 28 oktober 2011 door 22 landen ondertekend.⁸ België tekende de conventie op 24 juli 2012 en zal in 2013 prioriteit maken van de implementatie van deze conventie. Deze conventie benadrukt het belang van de multidisciplinaire samenwerking en het aanduiden van single point of contacts zoals in ons land reeds jaren het geval is.

2.5 Opleiding

In 2012 werden 2 vormingen voor de politie georganiseerd. De eerste in het raam van de functionele gerechtelijke opleiding, de tweede door de West-Vlaamse politieschool. Deze politieschool organiseerde een geïntegreerde opleiding voor aspiranten hoofdinspecteur en geïnteresseerden. Aan deze opleiding werd een praktijkoefening gekoppeld in maart en oktober. Voor deze oefening werden huiszoekingen uitgevoerd in fitnesscentra in West-Vlaanderen (resultaten cfr deel V.2.1).

---

⁷ www.nanac.be

⁸ 19 EU-landen en 3 niet-EU-landen

DEEL IV: FENOMEEN- BESCHRIJVING

1. Evolutie van het fenomeen

1.1 Aangetroffen stoffen

1.1.1 *Veeteelt*

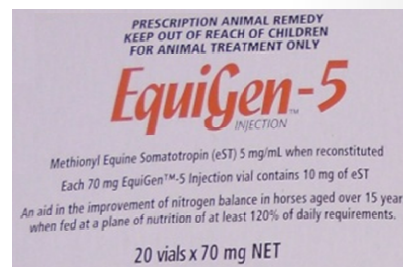
De vaststellingen op de dieren vertonen hetzelfde patroon als de andere jaren. Het aantal varkens waarbij in de urine de aanwezigheid van prednisolone werd vastgesteld was duidelijk minder dan in 2011. Het FAVV en het wetenschappelijk comité van het FAVV hebben in 2012 inspanningen geleverd om de oorzaak te vinden voor het aantreffen van prednisolone bij varkens. Er wordt intens gezocht naar duidelijke analysetesten om het verschil te kunnen maken tussen endogene en mogelijk illegale toediening van prednisolone.

Bij de controles op de landbouwbedrijven werden in de materiële monsters (spuiten, naalden, flacons) wel verschillende hormonale substanties teruggevonden. Ook stoffen die een tijd lang niet meer werden vastgesteld, doken in 2012 echter weer op zoals tapazol, chloormadinonacetaat en ethinyloestradiol.

In een verzameling van injectienaalden werd er op 1 bedrijf zelfs 17 verschillende substanties aangetroffen gaande van anabolica naar corticosteroïden en thyreostatica. Bij de dieren op dit bedrijf werd daarentegen niets teruggevonden.

1.1.2 *Doping bij dieren*

Enkele paarden testten positief op androgenen en corticosteroïden. Bij één huiszoeking nam de politie een tiental producten in beslag waaronder ventipulmin en groeihormoon voor paarden. Andere huiszoekingen waar naalden, spuiten en andere recipiënten in beslag genomen werden, toonden het gebruik van cocktails met esters van testosteron, corticosteroïden en beta-adrenergica (clenbuterol) aan. In een postpakket werd zelfs het nieuwe dopingmiddel TB 500 aangetroffen dat bestemd was voor een eigenaar met koerspaarden.

1.1.3. Humane doping

Producten die methandienone bevatten zoals Dianabol, Anavar, ... zijn goed voor 60% van de inbeslagnames. Andere frequent voorkomende substanties zijn testosteronderivaten, nandrolone en stanozolol. Tamoxifen scoort het hoogst bij de anti-oestrogenen. Bij de research chemicals is voor het eerst ostarine in België aangetroffen en dit in verschillende dossiers onder verschillende vormen.

De nieuwe merken schieten als paddestoelen uit de grond en vinden na verloop van tijd ook de weg naar ons land. In 2012 werden voor het eerst producten van Oxide Laboratories en GB Standard aangetroffen. Ook heel wat nieuwe 'Pharma' merken doken op zoals Thaiger Pharma, Alpha Pharma, LA Pharma, ...

1.2 Internationaal

1.2.1 Handel in diergeneesmiddelen

Het **overmatig** gebruik van **antibiotica** bij dieren is een internationaal probleem. Tussen 2007 en 2010 werd hier weliswaar een dalende trend in het gebruik vastgesteld en dit van meer dan 14%, maar helaas heeft deze daling zich niet voortgezet in 2011.

Het overmatig gebruik van antibiotica leidt tot resistentievorming en is zowel voor mens als dier schadelijk. Samen met alle actoren uit de sector werd de vzw AMCRA opgericht teneinde het antibioticagebruik in de diergeneeskunde drastisch in te perken.

Het Europees Parlement trok in 2011 aan de alarmbel over antibiotica-resistente bacteriën en keurde eind vorig jaar nog een resolutie goed. Een van de voorstellen/maatregelen is dat antibiotica nog enkel door professionele dierenartsen zouden voorgeschreven kunnen worden.

Maar die dierenartsen zouden de geneesmiddelen niet meer zelf mogen verkopen om te vermijden dat louter uit geldgewin voorschriften worden afgeleverd.⁹

Antibiotica worden ook veelvuldig nagemaakt, vaak in ontwikkelingslanden maar er zijn ook al vervalste diergeneesmiddelen gevonden binnen de EU. Een van de gemakkelijkste manieren om in Europa aan dergelijke geneesmiddelen te geraken is via de al dan niet legale online apotheek.

De producten die in België echter worden aangetroffen, lijken via andere kanalen (zoals autostradedierenartsen) te zijn aangekocht eerder dan op het web.

⁹ www.amacra.be: Europees Parlement trekt aan alarmbel over antibioticaresistente bacteriën

Er is een duidelijke toename van het aantal **websites** dat al dan niet illegaal “diergeneesmiddelen” verkoopt; de wetgeving hieromtrent is binnen Europa sterk verschillend. In België mag je geen diergeneesmiddel online kopen of verkopen.

Alhoewel we nog geen informatie hebben over het veelvuldig gebruiken van het internet, kan je vrij gemakkelijk op twee manieren aan deze middelen geraken namelijk via het Verenigd Koninkrijk met ‘voorschrift’ of via een andere buitenlandse site zonder voorschrift.

Een hormonaal diergeneesmiddel kan via een Engelse site worden verkregen door online een voorschrift aan te vragen. Daarna krijg je via dezelfde website een diergeneesmiddel toegestuurd. Dit is in België illegaal maar in het Verenigd Koninkrijk mag dit wel. Dit bemoeilijkt de aanpak aangezien er volgens het Verenigd Koninkrijk geen inbreuk gepleegd is.

Via andere buitenlandse websites kun je zonder voorschrift diergeneesmiddelen bestellen en per post laten leveren.

Het bestellen van voorschriftplichtige diergeneesmiddelen via internet is in België altijd verboden. Bovendien bestaat het gevaar van aankopen via een (verboden) website dat je namaak diergeneesmiddelen ontvangt.

1.2.2 *Onderzoeken in het raam van humane anabolica*

Tijdens een actie in Polen waar 250 politiemensen aan deelnamen, werden huiszoekingen gevoerd in 10 regio’s. Een anabolennetwerk verdeelde op grote schaal producten van Genesis, Balkan Pharmaceuticals, Geneza Pharma en Jelfa. 23 verdachten werden gearresteerd, één miljoen eenheden anabole steroïden werden in beslaggenomen met een geschatte waarde van 10 miljoen euro. Naast 500.000 euro cash geld werden ook verschillende auto’s (samen 90.000 euro waard) geconfisqueerd. In afwachting van het verder onderzoek werd 2,2 miljoen euro bevroren op de bankrekeningen van de verdachten. De verdachten zullen worden vervolgd voor handel in farmaceutische stoffen zonder de nodige vergunning, voor smokkel en voor witwassen.

Twee hoofdverdachten importeerden gedurende een aantal maanden grote hoeveelheden zuivere testosteron in **Duitsland** vanuit China. De grondstoffen werden verwerkt tot injecteerbare anabolen en verkocht in het fitness circuit. Bij 26 verdachten werden huiszoekingen uitgevoerd. Naast spierversterkers zijn ook PC’s, GSM’s, enkele duizenden euro’s contant geld en twee dure auto’s in beslag genomen.

Eind 2012 verrichtte de **Spaanse Guardia Civil** een onderzoek naar fraude met geneesmiddelen. Niet alleen anabolen maar ook middelen om de neveneffecten van anabolen te bestrijden werden met vervalste voorschriften verkocht. Het kopstuk van de zwendel was een werknemer in een apotheek en had samen met 2 andere apothekers een handeltje opgezet om de ziekteverzekering op te lichten en sportlui te bevoorraden. Hij maakte gebruik van vervalste ingevulde medische voorschriften op naam van bestaande cliënten om deze producten op de zwarte markt te verkopen aan sportlui. De fraude werd opgemerkt omdat het aantal verkochte eenheden van enkele geneesmiddelen abnormaal hoog opliep en de aandacht trok van de

Provinciale Afdeling van de Farmaceutische Inspectie¹⁰. Een andere opmerkelijke vaststelling was dat aan mannen producten tegen borstkanker en aan vrouwen geneesmiddelen tegen prostaat­kanker werden voorgeschreven. 23 dokters werden beschuldigd en 3 apothekers werden aangehouden, de fraude bedroeg meer dan 500.000 euro.

1.2.3 Namaak geneesmiddelen

De vijfde editie van operatie **Pangea**¹¹ vond plaats van 25 september tot 2 oktober. Er namen dit jaar 100 landen met in totaal 193 agentschappen deel. Ook België participeerde met politie, douane en het geneesmiddelenagentschap. Dit jaar zijn wereldwijd 19.600 websites neergehaald en ongeveer 7000 postpakketten in beslaggenomen (samen 4,1 miljoen eenheden met een geschatte waarde van 12 miljoen USD). Het aantal inbeslaggenomen postpakketten ligt lager dan vorig jaar. Op verschillende blogs werd gewaarschuwd dat de actie zou doorgaan wat eventueel de daling kan verklaren. Het percentage dopingproducten op het totale aantal producten ligt in het algemeen hoger dan voorgaande jaren. Deze trend is in de meeste landen vastgesteld.

Begin 2012 zijn 6 mensen aangehouden in het kader van operatie **Tribulus** gecoördineerd door Europol: 2 Britten, 2 Roemenen, 1 Spanjaard en 1 Nederlander waren betrokken bij grootschalige handel in valse medicijnen.¹² De geneesmiddelen waren afkomstig van China en Singapore en werden via Internet verkocht aan Europeanen. Tijdens de huiszoeking werden 300.000 verpakkingen en 12 PC's in beslag genomen. Eén bankrekening in Cyprus werd geblokkeerd. Europol was ter plaatse met haar mobiele kantoor (mobile office) en leverde zo rechtstreekse toegang tot de Europol databank.

De verdachten worden vervolgd voor de invoer en verdeling van grote hoeveelheden gevaarlijke namaak geneesmiddelen in Europa. Onder de in beslag genomen goederen bevonden zich bekende merknamen zoals Cialis en Viagra, maar ook andere generische medicijnen die in clandestiene/illegale laboratoria werden gemaakt.

Namaakgeneesmiddelen circuleren niet alleen in het illegale circuit of via onlineverkoop. Ze komen ook in de legale keten terecht door bijvoorbeeld fraude met certificaten voor grondstoffen waardoor groothandelaars of apothekers te goeder trouw slechte producten op de markt brengen. In Westerse landen stelt het probleem zich duidelijk minder dan in derdewereldlanden maar toch kwamen verschillende gevallen reeds aan het licht.

¹⁰ La Inspección de Farmacia de la Delegación Provincial de la Consejería de Sanidad de la Junta de Andalucía

¹¹ Operatie Pangea is een actie gecoördineerd door Interpol waarbij de focus gedurende een week lang wordt gelegd op de online verkoop van nagemaakte en illegale geneesmiddelen.

¹² Criminals distributing fake Viagra busted. 19/03/2012 (www.europol.europa.eu)

In de **Verenigde Staten** deed de vaststelling van een vals geneesmiddel tegen kanker veel stof opwaaien. Op korte termijn kwamen twee verschillende batches namaak Avastin in het legale circuit terecht. De producten bevatten echter geen actieve substantie. Het is nog onduidelijk wat de oorsprong van de producten was maar ze passeerden Turkije, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk vooraleer naar de Verenigde Staten te worden verscheept. Door de vele tussenpersonen vervaagt de herkomst.

Op Europees vlak komt de nieuwe richtlijn 2011/62/EU hieraan tegemoet. Vooraleer producten door de apotheek of het ziekenhuis aan patiënten worden afgeleverd, gebeurt er nog een laatste systematische controle. Daarbij worden de gegevens (batchnummer, ...) vergeleken met een centrale databank om na te gaan of het serienummer van een bepaald product bestaat en of dit nummer nog niet eerder is verkocht.

2 Problemen

2.1. Gebrek aan verzwarende omstandigheden

In de drugwetgeving bestaan er verzwarende omstandigheden o.a. wanneer inbreuken worden gepleegd ten aanzien van minderjarigen of wanneer druggebruik een ongeneeslijke ziekte, blijvende arbeidsongeschiktheid, zware verminking of de dood veroorzaakt.

De Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat dienden eind 2011 een wetsvoorstel in om verzwarende omstandigheden in te voeren voor hormonen en dopingcriminaliteit.¹³ Deze wetsvoorstellen zijn momenteel nog niet goedgekeurd. België ondertekende op 24 juli 2012 de Medicrime Conventie. De verzwarende omstandigheden zijn ook opgenomen in deze conventie en moeten dus omgezet worden in nationale wetgeving.

2.2 Onderhouden van toxicomanie

Producten worden niet alleen verkregen via internet. Sommige dokters schrijven gemakkelijk dopingproducten voor die geen enkel therapeutisch doel hebben bij de patiënt. Dit brengt met zich mee dat de ziekteverzekering bijdraagt aan dopinggebruik maar ook dat het dopinggebruik in stand wordt gehouden. Artikel 3 §3 van de drugwet stelt het onderhouden van

¹³ Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 2 van de drugswet van 24 februari 1921 met het oog op de invoering van verzwarende omstandigheden in het kader van de handel van hormonale substanties voor menselijk gebruik. Wetgevingsstuk 5-1274/1 ingediend door de heer Tommelein, de heer Beke, de heer Anciaux en de heer Delpérée.

Wetsvoorstel tot wijziging, wat betreft de handel van hormonale substanties voor menselijk gebruik, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica. Parlementair Document 53K1897 ingediend door Mevr. Lahaye-Battheu, Mevr. Somers, Mevr. Van Cauter en Mevr. Rutten.

afhankelijkheid strafbaar. Dit artikel heeft als voordeel dat niet alleen dokters maar ook apothekers strafbaar zijn indien er sprake is van misbruik van voorschrijven/afleveren. De strafbaarstelling geldt echter alleen als het om geneesmiddelen gaat die slaapmiddelen, verdovende middelen of psychotrope stoffen bevatten. Afhankelijkheid bij dopingmiddelen wordt echter vaak onderschat. Enerzijds worden gebruikers psychisch afhankelijk doordat ze steeds 'groter' willen worden. Wanneer de inname van anabolen gestopt wordt, nemen de prestaties af waardoor gebruikers blijven slikken. Ook lichamelijke afhankelijkheid treedt op voornamelijk bij langetermijngebruikers die onthoudingsverschijnselen krijgen zoals neerslachtigheid, moeheid, impotentie, ... Daarom is een uitbreiding van artikel 3§3 van de drugwet naar geneesmiddelen die onder het K.B. van 12 april 1974 vallen, aangewezen.

DEEL V: VERWEZENLIJKINGEN

1. Verboden stoffen in de vetmesting en doping bij dieren

1.1 Gebruik

Alle landen van de Europese Unie controleren dieren en vlees op aanwezigheid van residu's volgens een controleplan voor **gerichte monsternemingen**.¹⁴ Deze gerichte monsternemingen gebeuren steekproefsgewijs en op onverwachte tijdstippen.¹⁵ Deze monsternemingen worden uitgevoerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen zonder tussenkomst van een politiedienst.

Er worden ook **verdachte monsternemingen** uitgevoerd maar die kunnen enkel plaatsvinden indien er voorafgaande en daadwerkelijke aanwijzingen zijn van toediening.¹⁶ De verdachte monsternemingen worden uitgevoerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, alleen (in het slachthuis) of in samenwerking met de politiediensten (op de bedrijven). Deze monsternemingen worden gepland door de Multidisciplinaire Hormonencel of ook op vraag van de parketten.

Voor **doping bij dieren** is de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Directoraat Generaal Dier, Plant en Voeding bevoegd in het kader van dierenwelzijn.

Bij de gerichte en verdachte monsternemingen zijn drie resultaten mogelijk: 'conform', 'niet aan alle criteria voldaan' en 'niet conform'. De niet conforme resultaten leveren het bewijs dat illegale groeistimulators zijn gebruikt, de resultaten 'niet aan alle criteria voldaan' worden gebruikt als zachte informatie en kunnen als aanwijzing worden gebruikt.¹⁷

Om een beeld te krijgen van enerzijds het aantal resultaten 'niet conform' en 'niet aan alle criteria voldaan' en anderzijds de geografische spreiding ervan, volgt hierna de kaart van 2012. De kaarten van 2011 en 2010 zitten in bijlage.

In tegenstelling tot 2011 dat gekenmerkt werd door de opkomst van het aantreffen van prednisolone in urine bij varkens, bleef het aantal inbreuken bij varkens in 2012 beperkt. De

---

¹⁴ Richtlijn 96/23/EG

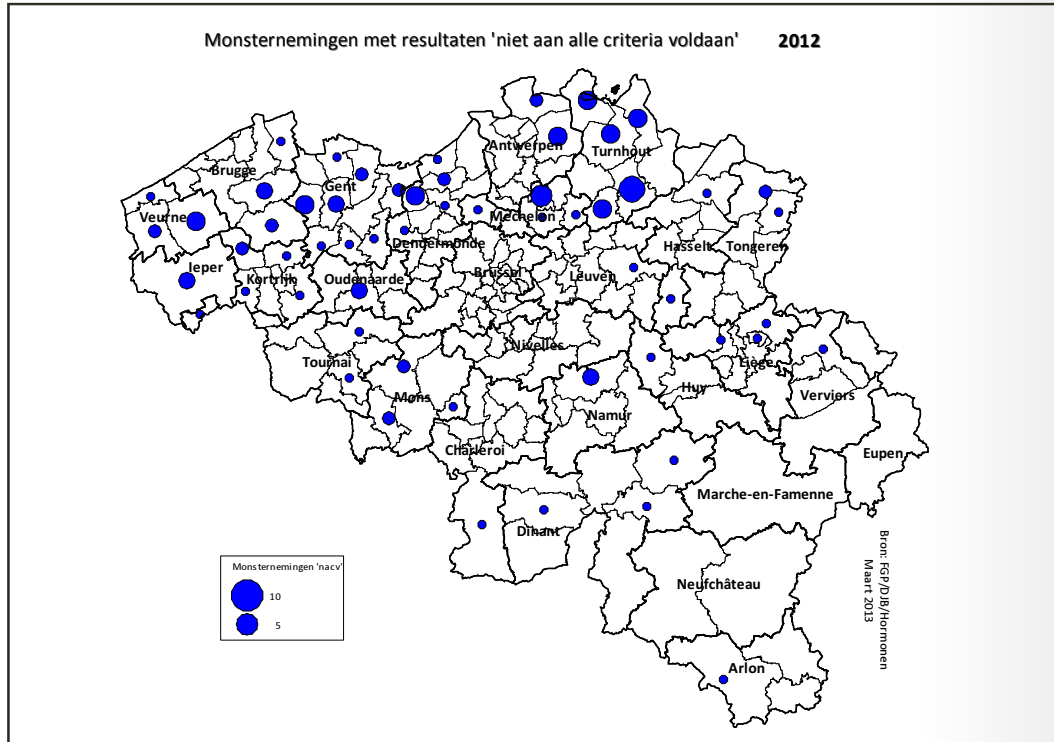
¹⁵ Artikel 6 van de wet van 15 juli 1985

¹⁶ Artikel 8 van de wet van 15 juli 1985 Lijst van mogelijke aanwijzingen in bijlage 2

¹⁷ Analyseresultaten 'niet aan alle criteria voldaan' zijn resultaten waar er vermoedens zijn van externe toediening maar die niet voldoen aan de wettelijk voorwaarden om als "niet conform" te beschouwen
Cfr bijlage 3

vaststellingen bij runderen daarentegen waren het laatste jaar wel bijzonder op vlak van de soort stoffen aangetroffen in de materiële monsters (cfr deel IV 1.1.1).

Opmerkelijk is het feit dat dit jaar ook vaststellingen 'NACV' voorkomen bij pluimvee waar dit vorige jaren bijna uitsluitend bij runderen en varkens werd vastgesteld.¹⁸

¹⁸ Analyseresultaten 'niet aan alle criteria voldaan' zijn resultaten waar er vermoedens zijn van externe toediening maar die niet voldoen aan de wettelijk voorwaarden om als "niet conform" te beschouwen
Cfr bijlage 3

1.2 Zwendel - acties

Om de zwendel toe te lichten worden enkele dossiers kort besproken. Op het einde van dit item staat de kaart afgebeeld met de verschillende acties van 2012 waarbij inbreuken zijn vastgesteld. De kaarten van 2011 en 2010 zitten in bijlage. De acties betreffen huiszoeken, inbeslagnames en controles geneesmiddelendepot.

Veeteelt

Bij de meeste niet conforme vaststellingen vond men één (af en toe twee) verboden stof(fen) in een afgenomen staal. Het was wel opmerkelijk dat er vorig jaar op 4 runderbedrijven tal van recipiënten (spuiten, naalden, flacons en spatels) werden aangetroffen waarin een uitgebreid assortiment van substanties werd gedetecteerd. Zo werden bijvoorbeeld in enkele naalden op één bedrijf 17 verschillende stoffen aangetroffen waaronder beta-testosteron, chloortestosteronacetaat, fluoxymesterone, methyltestosteron, testosteronacetaat, testosterondecanoaat, progesteron, estradiolbenzooat, beta-oestradiol, betamethasone en tapazol. In geen van deze gevallen werd de aangetroffen stof teruggevonden in het dier.

Bij een melkveehouder werd nog een spuit aangetroffen met methyltestosteron, testosteron en progesteron.

Het probleem blijft 'achterhalen' waar deze stoffen vandaan komen.

Paarden

Volgens informatie van de Franse 'Brigade Nationale d'Enquête Vétérinaire France' pleegde een Belgische paardenhandelaar fraude met paspoorten voor paarden. Het FAVV controleerde de paardenhandelaar met bijstand van politie en ontdekte verboden producten en diergeneesmiddelen uit andere landen zoals fenylbutazone uit Spanje, ontwormingsmiddel uit Duitsland, phenylarthritis uit Frankrijk, ... Analyse toonde ook de aanwezigheid van dexamethasone, 17-beta-nortestosteron, testosterondecanoaat en nortestosteronphenylpropionaat aan in spuiten en naalden. Een 130-tal paspoorten en identificatiedocumenten werden in beslag genomen.

In een ander dossier waarbij paarden werden ingevoerd zonder de nodige gezondheidscertificaten werden bij de paardenhandelaar flacons met dexamethasone, fenylbutazones, sedativa en een progestageendiergeneesmiddel aangetroffen alsook identificatiemateriaal voor paarden.

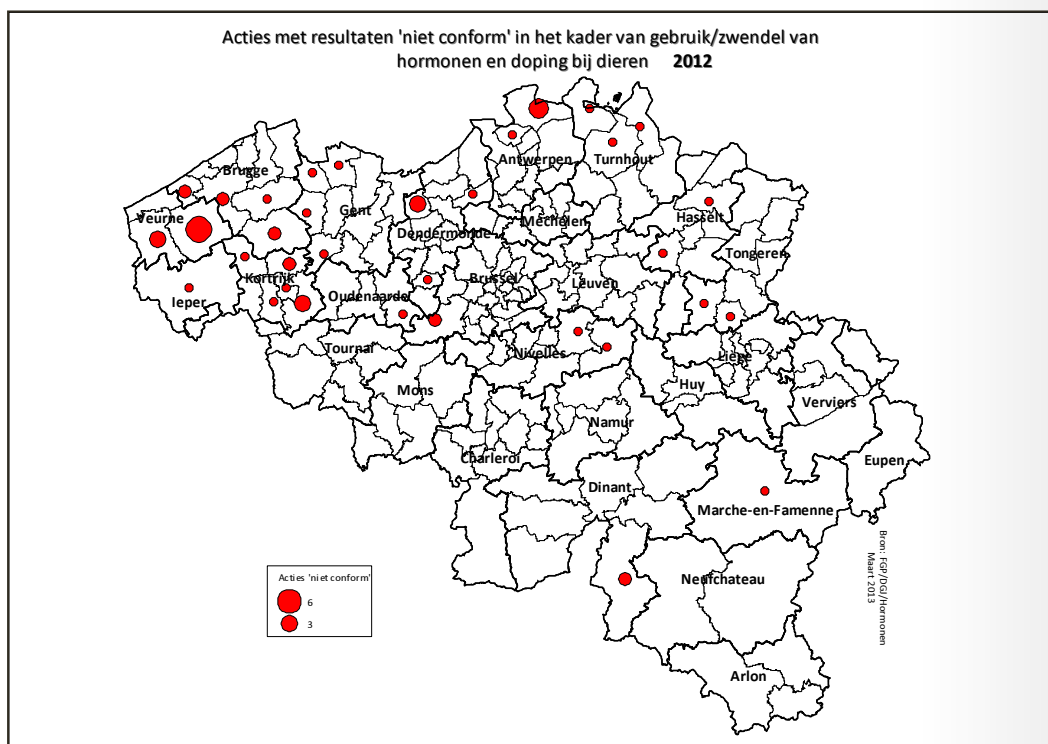
In al deze gevallen werden de aanwezige paarden uitgesloten voor menselijke consumptie.

Vonnissen en arresten

In een dossier van 2006 werd een dierenarts verdacht van de handel in (illegale) geneesmiddelen en het afleveren van geneesmiddelen zonder een diagnose te stellen bij de dieren. Vetmesters dienden geneesmiddelen zelf toe en voerden onder andere keizersneden uit

bij dieren. De dierenarts en een vetmester werden veroordeeld voor verschillende inbreuken.¹⁹ Tijdens een grootschalige actie waarbij 18 huiszoeken werden uitgevoerd, werden bij een vetmester een aantal geneesmiddelen aangetroffen die hij niet mocht bezitten en die enkel door een dierenarts mogen worden toegediend. Bij de dierenarts werden verschillende producten zoals mercaptobenzimidazole (een schildklierremmer), testosteron, nortestosteron, trenbolone en medroxyprogesteron aangetroffen. De twee gingen in beroep. Het hof hield rekening met de risico's voor de volksgezondheid, de gegeneerde winsten door de handel, het feit dat dergelijke praktijken reeds lange tijd plaatsvonden en een voorafgaande inbreuk gepleegd door de dierenarts. De dierenarts werd uiteindelijk veroordeeld tot 6 maanden gevangenisstraf met uitstel en een geldboete van 33.000 euro waarvan 26.400 euro met uitstel. De vetmester kreeg enkel een geldboete van 16.500 euro waarvan 13.200 met uitstel.

Tijdens een controle op de renbaan van Langdorp in 2010 testten 12 paarden positief op verboden hormonale stoffen, ontstekingsremmers en pijnstillers. De eerste verdachten werden veroordeeld in 2011, intussen liepen nog drie andere een veroordeling op. Bij twee jockeys en een paardeneigenaar werden tijdens de huiszoeking verboden producten, spuiten en naalden aangetroffen. Ze kregen elk een geldboete van €33.000 waarvan de helft met uitstel. Daarnaast moeten ze ook een schadevergoeding betalen aan het FAVV van respectievelijk €1.505, €3.452,5 en €9.827,2.

¹⁹ Koninklijk besluit van 12 april 1974 betreffende sommige verrichtingen in verband met stoffen met hormonale, antihormonale, anabole, beta-adrenergische, anti-infectieuze, antiparasitaire en anti-inflammatoire werking. Wet van 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde. Wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen.

2. Humane doping

2.1. Gebruik

Het gebruik van doping bij sporters wordt geregeld door decreten uitgevaardigd door de Gemeenschappen. Hierin worden aan de controleartsen specifieke bevoegdheden gegeven. De lokale en federale politie hebben slechts een algemene en geen bijzondere bevoegdheid in het kader van deze decreten.

Bij controles in 8 fitnesscentra in Vlaanderen werden 102 sporters gecontroleerd met 28 overtredingen als resultaat. 26 sporters testten positief op verboden stoffen en 2 sporters weigerden de dopingcontrole te ondergaan wat gelijkgesteld wordt met een positieve controle.

Op initiatief van de West-Vlaamse politieschool, de bijstandsmagistraat en het parket leper hebben het Vlaams Dopingagentschap en leden van de federale en lokale politie in de lente 4 fitnesscentra in West-Vlaanderen bezocht. Bij deze grootschalige dopingcontrole werden 48 sporters getest. Bijna één derde testte positief. Bij 13 van de 15 overtredingen werden de klassieke anabolen teruggevonden. Een persoon weigerde en bij één persoon werd enkel een diureticum aangetroffen. Bij twee personen werden ook flesjes met verboden stoffen aangetroffen.

2.2. Zwendel

De aanpak van de zwendel in hormonale producten is een federale materie. Eerst worden hierna enkele dossiers besproken. Daarna volgt een kaart met de acties van 2012 die zijn uitgevoerd in het kader van de zwendel in humane doping en waarvan de hormonencel op de hoogte is gebracht.²⁰ De acties hebben betrekking op huiszoeken en inbeslagnames. Deze gebeurtenissen worden ons gemeld door één van de partners van de cel. Zo wordt steeds proces-verbaal opgesteld door de douane, de politie, het FAVV en FAGG wanneer bij controle van postzendingen wordt vastgesteld dat het om een inbreuk gaat op de hormonenwetgeving en met name het KB van 12 april 1974.

Het aantal inbreuken stijgt licht ten opzichte van 2011 maar het aantal in beslaggenomen producten rijst de pan uit. Elk jaar is er een stijging van het aantal producten maar in 2012 is er meer dan een verdubbeling ten opzichte van 2011.²¹

²⁰ De kaarten met de gegevens van 2011 en 2010 staan in bijlage 4

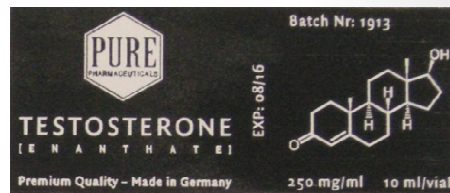
²¹ Bij de vaststellingen hebben we 2 hormonale producten nl. melatonine en DHEA uit de tellingen gehaald. Melatonine wordt gebruikt om de slaap te bevorderen, DHEA wordt vaak gepromoot als middel tegen veroudering. Indien tijdens een inbeslagname enkel melatonine/DHEA voorkomt, wordt deze bij niet conforme geneesmiddelen geteld ondanks het feit dat dit hormonale

Niet alleen het aantal in beslag genomen producten neemt toe maar nog belangrijker is het feit dat ook het aanbod en de verscheidenheid van producten blijft groeien. Het beschikbare gamma gaat van klassieke anabole steroïden naar groeihormonen, insuline en nieuwe research chemicals zoals ostarine. Het gebruik van deze producten heeft een belangrijke impact op de verkoop van andere hormonale geneesmiddelen zoals anti-oestrogenen, zwangerschapshormonen, beta-agonisten, ... Ook andere geneesmiddelen zoals slaapmiddelen en potentiëerend middel worden illegaal te koop aangeboden op 'anabolensites'.

Het staat vast dat anabolengebruikers kwetsbaarder zijn voor drug- en ander middelengebruik zoals antidepressiva, benzodiazepines, ... In de praktijk worden bij huiszoeken in het kader van humane doping ook vaak drugs aangetroffen. In het kader van drugs worden prevalentiestudies uitgevoerd en ligt de klemtoon op preventie en schadebeperking. Er is ook (beperkte) aandacht voor de omgeving van de gebruiker. In het kader van humane doping zijn er echter nauwelijks studies. Het aantal websites, dat anabolen verkoopt, blijft toenemen net zoals de inbeslagnames. Prevalentiecijfers zijn niet voorhanden, preventie beperkt zich tot het sportgebeuren en ook op het vlak van schadebeperking is niets voorzien. De problematiek groeit maar het maatschappelijke en politieke bewustzijn blijft achter.

Het feit dat in 2012 verschillende keren pure grondstoffen in beslag zijn genomen, toont aan dat ook in ons land de eerste stappen naar productie zijn gezet.

Een onderzoek naar een verdachte, gekend voor drugs, leidde tot het ontdekken van een **ondergronds laboratorium**. De betrokkene verkocht al een tijd humane dopingproducten die hij verkreeg van 2 Nederlandse leveranciers. Hij besloot om zelf een nieuw merk op de zwarte markt te brengen, nl. Pure Pharmaceuticals. Hij investeerde €15.000 in de aankoop van 2 tabletteermachines, een professionele mixer, verpakkingsmateriaal en grondstoffen. Hij had hiervoor een website laten ontwikkelen zodat hij op grote schaal kon verdelen maar liep uiteindelijk tegen de lamp nog voor zijn eigen handel goed op poten stond.

Het FAVV ontdekte tijdens **internetopzoeken** een forum waarbij sprake is van een website (vermoedelijk uit België) waar anabolen te koop zijn. Het verdere onderzoek, gevoerd door de FGP, bracht een zes-tal personen naar voor.

Ze verdelen producten van het merk DNA Pharmaceuticals, een merk dat in Nederland wordt geproduceerd. Bestellingen werden via Facebook geplaatst en afnemers uit België en Frankrijk stuurden het geld van de bestelling in een CD-doesje op. Na ontvangst van het geld werden de bestellingen aangetekend verstuurd. Over een periode van 7 maand is voor ongeveer 190.000 euro aan producten verhandeld.

---

substanties zijn. Men kan er immers vanuit gaan dat de gebruiker zich laat misleiden door publiciteitscampagnes. De inbreuken op de kaarten 'humane doping' houden verband met producten die sportprestaties verbeteren of de fysieke figuur verbeteren.

In maart werd een Poolse vrachtwagen gecontroleerd tijdens een BENEFRALUX-actie²². Achteraan in de laadruimte troffen het FAVV en de **douanediens**ten een aanzienlijke hoeveelheid anabolen aan. Het FAGG werd bij deze controle betrokken en stelde vast dat naast producten afkomstig van ondergrondse laboratoria zoals International Pharmaceuticals en British Dragon er ook geregistreerde merken aanwezig waren zoals Organon, Pfizer, ... Sommige opschriften waren in het Grieks, Chinees, Perzisch, Pools of Engels. Niet alleen afgewerkte producten maar ook verpakkingsmateriaal, etiketten, ... werden aangetroffen wat wijst op namaak. De waarde kan gemiddeld op 211.000€ worden geschat. Vijf verschillende producten werden geanalyseerd maar 4 van de 5 bevatten hetzelfde product (ondanks de verschillende vermeldingen).

Twee broers werden verdacht dopingproducten en cannabis aan te kopen in Nederland en deze via **fitnesscentra** in België te verdelen. Verder onderzoek bracht de handel en de mededaders van de broers in kaart. Daaruit bleek dat er wekelijks leveringen vanuit Nederland plaatsvonden maar ook dat er duidelijke plannen waren om de handel uit te breiden. Tijdens een huiszoeking bij één van de verdachten trof de politie een pers voor synthetische drugs aan. Een andere verdachte beschikte over verschillende prijslijsten waaronder een 'reseller'prijslijst waarbij kortingen worden gegeven bij afname op grote schaal. Hij leverde producten van 9 ondergrondse laboratoria maar ook producten van geregistreerde merken. Hij verkocht niet alleen anabolen en groeihormonen maar ook insuline, EPO, erectiestimulerende middelen, slaapmiddelen en vloeibare vitamine B. Naast de illegale producten en het productiemateriaal (pers, cannabisgrinder, precisieweegschalen) werden ook 2 voertuigen en ongeveer €4.350 in beslag genomen.

Twee personen die zichzelf **melanotan** hadden ingespoten raakten onwel. Dit leidde tot een onderzoek naar een verdeler van dit product. De verdachte had een website gemaakt waarop hij naast melanotan ook andere 'research chemicals' zoals CJC-1295 aanbood. Hij had op korte termijn een 800-tal klanten in België en nog een grotere afzetmarkt in Duitsland en Nederland. Over een periode van 20 maanden had hij met deze handel 133.000 euro verdiend. Een aantal valuta/waardepapieren werd reeds in beslag genomen evenals zijn vaartuig. Hij kocht zijn producten aan via een andere louche website die in verschillende landen deze producten maar ook andere nieuwe peptidehormonen verhandelt. Deze laatste is erin geslaagd zijn website op regelmatige tijdstippen op andere plaatsen te hosten, eerst in het Verenigd Koninkrijk, later in Singapore en Estland en momenteel in Panama.

²² Een BENEFRALUX-actie is een grootscheepse controle waarbij douanediens

ten van de 4 verschillende landen in samenwerking met andere overheidsdiensten voornamelijk goederenverkeer controleren.

Vonnissen en arresten

De zaak van de Poolse vrachtwagen kwam eind 2012 reeds voor de correctionele rechtbank. De verdachte werd veroordeeld tot 18 maanden gevangenisstraf met uitstel (uitgezonderd de periode die hij reeds in voorhechtenis zat). Daarnaast kreeg hij een geldboete van 6.000 euro waarvan 4.500 euro met uitstel. Het Openbaar Ministerie stelde met succes beroep in. Het hof van beroep veroordeelde de verdachte tot een effectieve gevangenisstraf van 2 jaar en een geldboete van 18.000 euro.²³ De oplegger werd niet in beslag genomen omdat uit niets bleek dat de eigenaar op de hoogte was van de illegale praktijken van de chauffeur. Het definitieve arrest werd 8 maanden na de feiten uitgesproken !

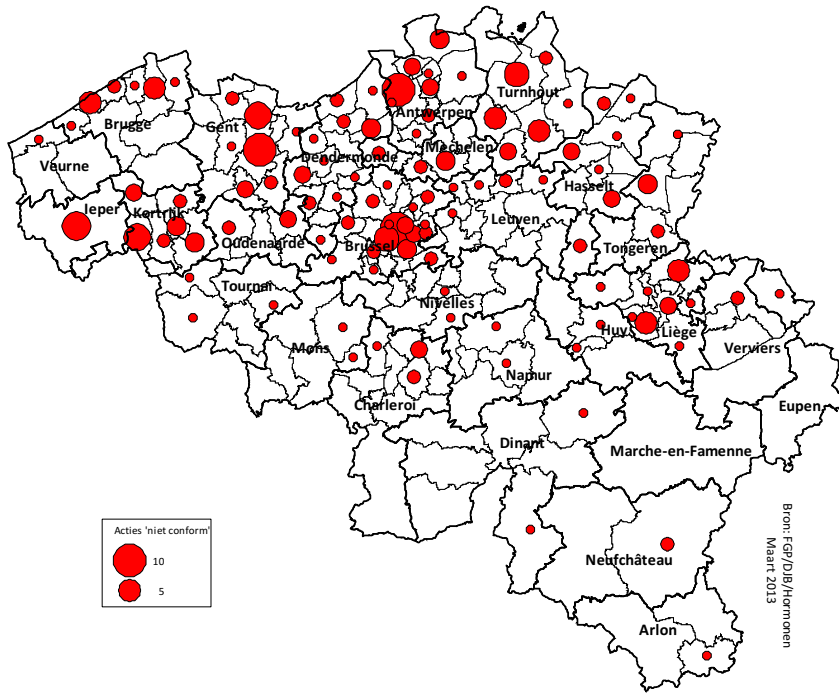
Een voetballer werd veroordeeld voor het bezit van hormonale stoffen. Hij testte positief op stanozolol en tijdens een huiszoeking trof de politie oxymetholone en clenbuterol aan. De voetballer werd internationaal geschorst voor 2 jaar. De rechtbank veroordeelde hem tot een gevangenisstraf van 3 maanden met uitstel en een geldboete van 16.500 euro waarvan 13.750 met uitstel. De voetballer werkte na zijn schorsing mee aan preventie-initiatieven.

Een ondervoorzitter van een fitnesszaak liep een veroordeling op voor het verdelen van prestatieverbeterende producten. Tijdens een actie werden verschillende huiszoeken uitgevoerd bij klanten van de fitnesszaak. Er vond ook een huiszoeking plaats in de fitnesszaak zelf in samenwerking met het Team Medisch Verantwoord Sporten van de Vlaamse Gemeenschap dat instond voor de dopingcontrole bij de aanwezige leden. Van de 11 veroordeelde personen waren er 5 reeds gekend voor feiten humane doping en 3 personen waren gekend voor andere inbreuken. De hoofdverdachte werd veroordeeld voor bezit en verhandelen van dopingproducten. Hij kreeg een gevangenisstraf van 12 maanden met uitstel en 7.500 euro werd verbeurd verklaard. De andere verdachten werden enkel vervolgd voor het bezit. 6 verdachten kregen een geldboete en 1 verdachte kreeg een werkstraf van 80 uur. 3 personen kregen opschorting van straf.

---

²³ Opdecimes verrekend.

Acties met resultaten 'niet conform' in het kader van zwendel in
'humane doping' 2012

3. Niet conforme geneesmiddelen

Naast diergeneesmiddelen en humane dopingproducten worden jaarlijks nog heel wat andere niet conforme geneesmiddelen in beslag genomen. Meestal worden de producten via Internet besteld en onderschept door de douane. Het FAGG staat in voor de opvolging en afhandeling van de inbreuken.

De gegevens op de hiernavolgende kaarten zijn inbreuken vastgesteld door het FAGG en de douanediens GAD Zaventem. Het aantal inbreuken in het raam van niet conforme geneesmiddelen ligt veel hoger dan de inbreuken bij de vetmesting of humane doping. De schaal van deze kaarten is dan ook aangepast.

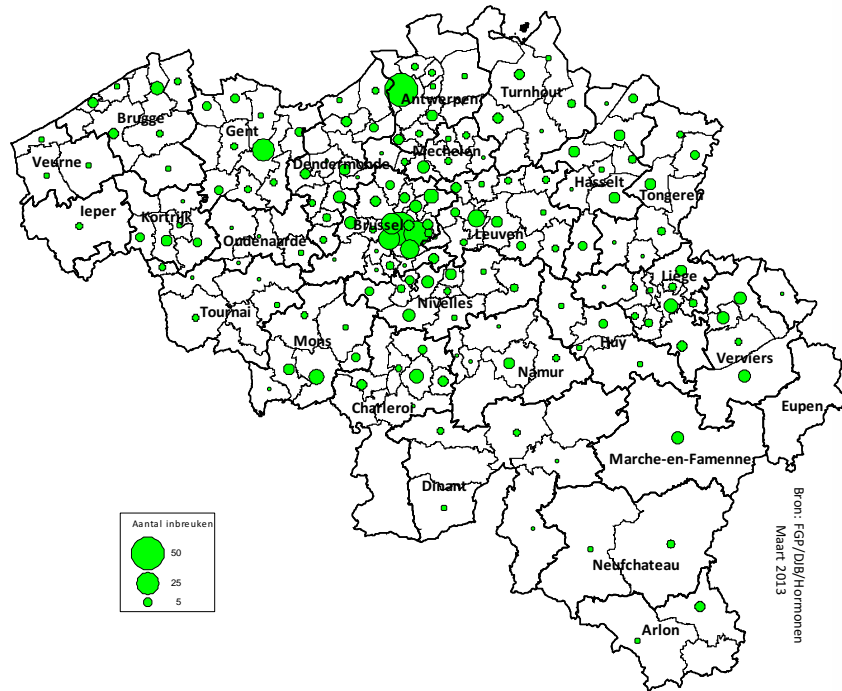
Het aantal inbreuken 'invoer van niet conforme geneesmiddelen' is gelijk gebleven. 30% van de onderscheppingen betreft geneesmiddelen tegen erectiestoornissen. 10% zijn afslankingsmiddelen waaronder ook producten die sibutramine bevatten. Sibutramine werd tot 2010 gebruikt tegen obesitas maar de Europese Commissie besliste de vergunning voor het in handel brengen van geneesmiddelen op basis van sibutramine te schorsen wegens verhoogd risico op ernstige cardiovasculaire aandoeningen, zoals beroerte of een hartaanval. Op de illegale markt is het echter nog gemakkelijk verkrijgbaar.

Voor de vijfde maal op rij heeft België deelgenomen aan de Internationale 'sweeping'actie gecoördineerd door Interpol (zie deel IV – punt 1.2.3). Gedurende een periode van één week werden de geleverde inspanningen door verschillende politie- en inspectiediensten geïntensifieerd om zoveel mogelijk nagemaakte en vervalste medicijnen te onderscheppen.

Inbreuken mbt niet conforme geneesmiddelen 2012

DEEL VI: GERECHTE- LIJKE BESLISSINGEN²⁴

1. AANTAL VONNISSEN EN ARRESTEN

	HORMONEN	VOEDSELVEILIGHEID
TOTAAL	30	19
Corr. Rb. Gent	9	5
Corr. Rb. Turnhout	8	
Corr. Rb. Dendermonde	3	7
Corr. Rb. Antwerpen	4	
Corr. Rb. Kortrijk	1	
Corr. Rb. Veurne		1
Hof van Beroep Gent		
t. Corr. Rb. Kortrijk	1	
t. Corr. Rb. Gent		1
t. Corr. Rb. Dendermonde		1
t. Corr. Rb. Brugge	1	2
t. Corr. Rb. Ieper	2	
t. Corr. Rb. Veurne		1
Hof van Beroep Antwerpen		
t. Corr. Rb. Antwerpen		1
t. Corr. Rb. Turnhout	1	

²⁴ Deze statistische gegevens werden afgeleid uit de rechterlijke beslissingen die aan de Hoofdcoördinator werden overgemaakt. Er wordt geenszins gepretendeerd dat alle in 2012 in kracht van gewijsde getreden vonnissen en arresten verwerkt zouden zijn in deze statistieken.

2. AANTAL VEROORDEELDEN & STRAFMAAT

HORMONEN	VOEDSELVEILIGHEID
----------	-------------------

TOTAAL	58	26
--------	----	----

▪ hoofdgevangenisstraffen	15	2
totaal effectief	8 jaar en 1 maand	12 maanden
totaal met uitstel	5 jaar en 1 maand	
▪ geldboeten	27	20
totaal effectief	88.980 euro	34.705 euro
totaal uitstel	247.225 euro	39.325 euro
▪ opschorting uitspraak veroordeling	9	4
▪ vrijspraak	14	
▪ onbevoegd	2	
▪ werkstraf	430 uren	
▪ bijzondere verbeurdverklaring	230.858 euro, 3 voertuigen en 1 vrachtwagen.	
▪ ontslag van rechtsvervolgning	2	
▪ beroepsverbod		4

DEEL VII: BEDREIGINGEN

De rol van de Multidisciplinaire Hormonencel bij de behandeling van deze bedreigingen is door de politiehervorming veranderd.

In navolging van de MFO-5²⁵ is het de Algemene Directie Crisiscentrum (ADCC) van het ministerie van Binnenlandse zaken die de beschermingsmaatregelen oplegt aan de lokale politie. In afwachting van deze opgelegde maatregelen neemt de lokale politie op eigen initiatief de nodige beschermingsmaatregelen.

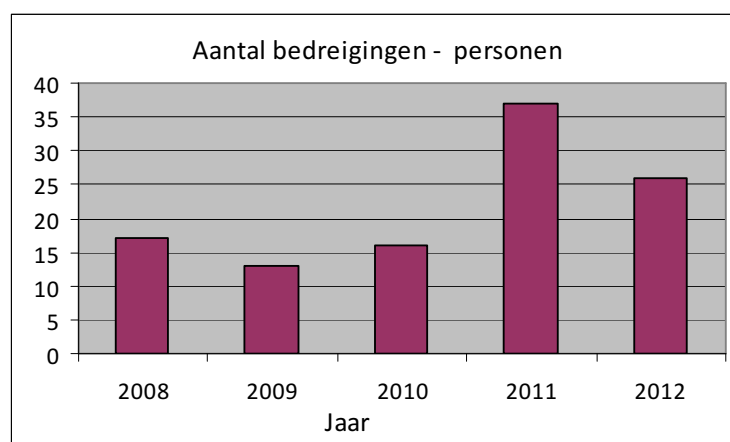
De hormonencel zelf evalueert de bedreiging, zij neemt contact op met de bedreigde persoon en brengt daarna het crisiscentrum op de hoogte.

Controlerende ambtenaren stellen zich bij het uitoefenen van hun functie vooral bloot aan mogelijke vormen van corruptie en aan bedreigingen vanuit het criminele milieu.

Momenteel bestaan deze bedreigingen vooral uit verbaal geweld.

In 2012 waren er 22 dossiers waarbij 26 agenten van het FAVV in de uitvoering van hun taak werden bedreigd. Deze dossiers werden door het FAVV voor verder gevolg overgemaakt aan de Multidisciplinaire Hormonencel.

Er wordt bij de parketten aangedrongen op een antwoord op deze bedreigingen, zelfs indien het prima facie om mineure feiten gaat. Dit leidde ondermeer tot een uitspraak van de correctionele rechtbank van Leuven: een verdachte kreeg opschorting van de uitspraak van de veroordeling gedurende 3 jaar, hij moet de twee burgerlijke partijen elk een vergoeding van €125 betalen.

²⁵ Ministeriële richtlijn MFO-5 van 23 december 2002 houdende de opdrachten van federale aard uit te oefenen door de lokale politie, wat betreft de opdrachten van bijzondere bescherming van personen en onroerende goederen.

DEEL VIII: BESLUIT

Het bestrijden van de criminaliteit op het **internet** blijft een heikel punt. De nood aan internationale samenwerking dringt zich op. Een website de toegang tot het Belgische grondgebied ontzeggen is mogelijk maar er zijn tal van achterdeuren om dit te omzeilen.

Er is geen duidelijke trend vast te stellen met betrekking tot inbreuken in de **veeteelt**. Het aantal niet conforme geneesmiddelenresultaten is relatief gelijk en beperkt gebleven. In vergelijking met andere jaren was het aantal niet conforme gevallen op de dieren zelf hetzelfde doch brachten de analyses van de preparaten (spuiten en naalden) wel veel meer substanties aan het licht. Niet alleen de klassieke producten zoals testosteron en dexamethasone maar ook oudere producten zoals schildklierremmers en gestagenen doken op. Deze substanties konden niet op de dieren teruggevonden worden.

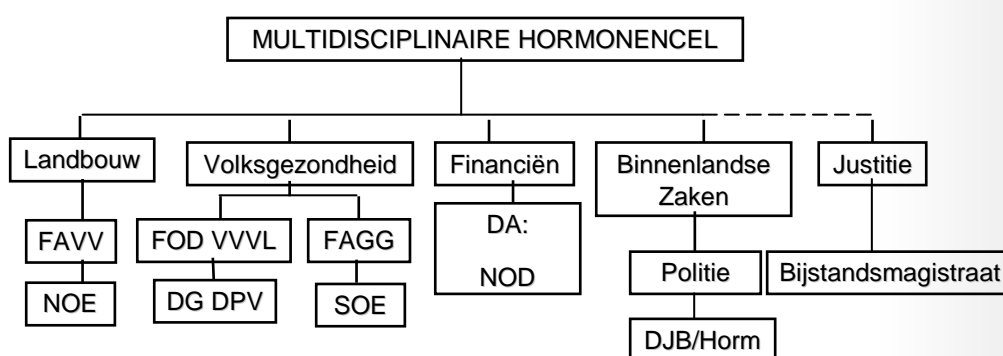
De **paardensector** blijft onze aandacht behouden omdat we inbreuken blijven vaststellen en omdat we deze behandelde paarden uit de voedselketen willen houden.

2012 was op het vlak van **humane doping** duidelijk een keerpunt. Het aantal inbeslaggenomen producten verdubbelde tegenover 2011 en verschillende nieuwe merken en producten doken op. Het meest frappant waren echter de verschillende vaststellingen van invoer van grondstoffen, het aantreffen van een ondergronds laboratorium en op meerdere plaatsen aantreffen van verpakkingsmateriaal. Daaruit blijkt dat ons land niet alleen meer een distributierol maar ook een productierol gaat spelen.

De grondstoffen voor **geneesmiddelen** zijn gemakkelijk te verkrijgen in Aziatische landen. De gemakkelijke winsten en lage risico's maken het namaken van geneesmiddelen interessant voor criminele organisaties. Namaakgeneesmiddelen infiltreren steeds meer het legale circuit en dit niet alleen meer in ontwikkelingslanden. De afstand tussen de producent van de grondstoffen en de verkoper van het eindproduct neemt toe waardoor controle moeilijker wordt.

Dossiers waarbij er een **vermogensonderzoek** gevoerd is, tonen aan dat er op korte tijd grof geld te verdienen valt met de handel in humane dopingproducten en andere geneesmiddelen. In de praktijk worden echter te weinig vermogensonderzoeken gevoerd. Een succesvolle buitgerichte aanpak van deze criminaliteit is meer dan noodzakelijk.

Bijlage 1: overzicht Multidisciplinaire Hormonencel

FAVV :	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
NOE:	Nationale Opsporingseenheid van het FAVV verbindingsambtenaar: de heer W. Gillis
FOD VVVL DG DPV:	Federale Overheidsdienst Volksgezondheid Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Directoraat Generaal Dier, Plant en Voeding verbindingsambtenaar: de heer L. Derolez
FAGG:	Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten
SOE:	Speciale Onderzoekseenheid van het FAGG verbindingsambtenaar: de heer R. Vancauwenberghe
DA: NOD:	Douane en Accijnzen: Nationale OpsporingsDirectie verbindingsambtenaar: de heer O. Hons
FGP/DJB/Horm:	Federale Gerechtelijke Politie Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen goederen Dienst Hormonen en Doping verbindingsambtenaar: de heer J. Van den Boeynants
Bijstandsmagistraat:	Parket-generaal Gent de heer F. Clarysse

Bijlage 2: Aanwijzingen - art 8 van de wet van 15 juli 1985

Het begrip aanwijzingen wordt in de wet niet gespecificeerd maar is door de Interdepartementale Coördinatiecel voor de Controle op de Voedselveiligheid vastgelegd.

Als mogelijke aanwijzingen kunnen worden beschouwd:

- een niet conform monster na een gerichte monsterneming
- het aantonen van verboden stoffen in het slachthuis
- het vaststellen van zaken die het gebruik van de stoffen laten vermoeden (injectieplaats, verdachte flacons,...)
- inlichtingen omtrent een verdenking van het gebruik van stoffen bedoeld in de wet van 15 juli 1985
- de aanwezigheid van dieren met fysieke kenmerken waardoor het gebruik van deze stoffen kan worden vermoed
- de vaststelling van abnormale slachturen in het slachthuis
- het feit dat delen werden geamputeerd (oren, staart,...)
- onjuiste identificatiegegevens, zoals oormerken die ontbreken of verschillen met het runderpaspoort en vervalste documenten
- een aanvankelijk proces-verbaal (parket, klacht,...)
- belastende documenten, verklaringen
- het bezit van hormonale producten
- een zeer hoog slachtgewicht bij vrouwelijke runderen (> 630 kg)
- resultaten 'niet aan alle criteria voldaan'

Bijlage 3:

Analyseresultaten ‘niet aan alle criteria voldaan’

Analyseresultaten ‘niet aan alle criteria voldaan’ zijn resultaten waar er vermoedens zijn van externe toediening maar die niet voldoen aan de wettelijke voorwaarden om als “niet conform” te beschouwen.

Er zijn verschillende mogelijkheden die tot een resultaat ‘niet aan alle criteria voldaan’ leiden:

- 1) hoge concentraties natuurlijke stoffen kunnen worden teruggevonden maar het kan niet wetenschappelijk worden bewezen dat het om externe toediening gaat
- 2) kleine concentraties stoffen kunnen worden teruggevonden die zeker extern zijn toegediend maar waarvan de concentratie te laag ligt om te vervolgen, de kans op een tegenstrijdige tegenanalyse is te groot
- 3) producten kunnen worden teruggevonden in een matrix die niet erkend is waardoor vervolging niet mogelijk is
- 4) producten kunnen worden teruggevonden volledig conform de procedures maar er is onvoldoende restmateriaal voor tegenanalyse waardoor dit als conform moet worden beschouwd.

De meeste aangetroffen sporen betreffen thiouracil, prednisolone en betaboldenone.

De relevantie van de informatie van het aantreffen van deze producten wordt soms in vraag gesteld aangezien het niet is bewezen dat er illegale groeistimulators zijn toegediend. De discussie draait om het feit of deze stoffen al dan niet endogeen zijn.

Bijlage 4: Kaarten 2011 en 2010

